

I DET FJERNE ØSTEN kom vendepunktet allerede i juni 1942. Amerik. tropper under general Mc Arthur foretok invasjon på Guadalcanar i Salomongruppa. I over 2 mnd. pågikk de harde kamper før japanerne måtte bite i gresset. Først 14. sept. 43 ble Salamaua erobret. På Ny Britannia og Ny Guinea kjempet all. tropper seg gjennom junglen, ved landstigninger bak fiendens linjer ble motstanderne tilføytt store nederlag som nå endelig har ført til at japanerne er blitt isolert på disse 2 store øyer. De alliertes fly- og marinestridskrefter hadde sket voldsomt som følge av den høyt oppdrevne produksjon og var blitt japanernes to-talt overlegen. I det nordlige Stillehav ble Aleutene erobret tilbake ved kamper som søker sin like i blodighet. Først i aug. i år var situasjonen blitt så moden at Guam kunde erobres. I forveien hadde amerik. gjort invasjon på Marshalløyene og endel av Carolinerne hvis vestligste gruppe, Paganr., er blitt erobret i disse dager samtidig med invasjonen på Morotai (Molukkerne), 450 km. sør for Mindanao. (Filipp) I Burma hadde japanerne lenge framgang, kuttet av Burmavegen og truet Calcutta. Brit. tropper har imidlertid fått overtaket etter heldig gjennomførte luftlandsetninger bak japanernes linjer. Landforbindelsen mellom China og Burma er nå gjenopprettet. I China har japanerne ikke kunnet hindre byggingen av amerik. flybaser hvorfra japanske mål er blitt bombet av jettstore flyg. fastningormen den senere t.

På Vestfronten skjedde utviklingen for alvor fart etter Paris fall. Store tyske styrker ble innesluttet sør for Senen, de all. panserkolonner rullet raskt mot øst og nord og Eisenhower demonstrerte "lynkrig" av superklasse for tyskerne hvis retrett kom i mere og mere uorden. 28. aug. ble Soissons erobret, fronten rullet raskt forbi de berømte slagsted fra forrige verdenskrig. Skjebnen hadde tyensynlig funnet ut at disse marker var nok mettet med blod. Allerede den 3. sept. ble Ardennes erobret, Belgia ble befridd på noen dager samtidig med at amerik. styrker rykket over den tyske grense ved Aachen og Trier, kanad. trop. rykket fram langs kysten hvor de erobret Le Hayre, Boulogne, Gent, Brugge og innesluttet tyskerne i Calais, Dunkerque og Ostende. Over 5 mill. fanger er blitt tatt siden invasjon-en i juni. I Sør-Frankrike gikk framrykningen like hurtig, Lyon ble erobret 3. sept og amerik. har jaget den 19. tyske arme inn i Belfort. Den 17. sept. kom så krigshistoriens (hittil) største luftlandsetning i Sør-Holland hvor en hel arme luftbårne infanteri ble satt ned sammen med tanks, haubitser og mitraljøser. Brit. tropper under gen. Dempsey har fått kontakt med fallskjermtroppene ved Eindhoven, Nijmegen og Arnhem. Denne nye landsetning truer med å omgå Vestvollen som bare er utbygget så langt nord som til der Rhinen flyter inn i Nederland.

I øst har russerne høstet fruktene av sine tidligere seire. 23. aug. kapitulerte Romania. Antonescu ble arrestert og en ny regjering utnevnt. Noen dager etter erklærte den Tyskland krig. Russerne besatte landet i en fart og drev sammen med rumenske tropper tyskerne ut og tok mengder av fanger. Bulgaria ba. 28. aug. vestm. om fred, Russland tok initiativet og tyng den nye regjering i landet etter noen timers krigstilstand med Russland til å søke våpenhvile den 8. sept. Den 4. sept. hadde Finland bedt om det samme. 19. sept. ble våpenstilstanden undertegnet i Moskva. I Polen hadde den polske hjemmehær gått til opprør for å hindre tyskerne i å bortføre Warszawas mannlige befolkning. Til å begynne med var russerne ikke forberedt på denne nye situasjon og kunde, skjønt de stod tett ved hovedstaden, ikke komme general Pers tropper inne i Warszawa til hjelp. Først 14. sept. fikk marskalk Rokossovskijs styrker kontakt med polakkene inne i byen, kastet ned forsyninger og materiell og har nå kjempet seg fram til restene av de heltomede polakker hvis tap har gått opp til 80% av den opprindelige styrke. Bulgarias sammenbrudd fulgtes av en hurtig russ. besettelse av landet. I de siste dager har søvjetstyrker trengt inni Hellas, ved Donau har de passert Jernporten, Arad ved Ungarns sørgrense er erobret og Karpaterpassene i Transylvania er blitt forsert. Ungarns stepper ligger åpne foran dem og den nye ungarske regjering har ad hemmelige veier kommet med sine første fredsflere. Den tyske hær i Hellas, 200 000 mann, er fullstendig avskåret fra hjemlandet. I Slovakia har hjemmehæren gått til åpent opprør og har befridd endel byer og distrikter. Russerne har brutt inn i landet på flere steder, bl. annet ved Hohe Tatra, og kontakt med innenriksstyrkene er blitt opprettet. Den 16. sept. kom den russiske storeffensiv i Baltikum. De innesluttede tyske styrker i Estland blir feilet mot Østersjøen, over 4000 bebodde steder er blitt befridd på en uke. Den 22. sept. falt Tallin, Estlands hovedstad og 23. Pernaui, landets nest største havneby. Russiske tropper står 11 km. fra Riga.

I Jugoslavia har Titostyrkene æren av å ha kuttet av alle tyske forbindelseslinjer fra Hellas og nordover. Greske partisaner har gjort sitt i Makedonia fjell og både disse og jugoslaverne har fått forbindelse med den røde hær. I vest har de befridd flere av de dalmatiske øyer. De siste meldinger går ut på at britiske styrker kjemper under Titos kommando i Jugoslavia.

General Alexander har imens brøytet seg vei gjennom Apenninenes besverlige terreng. Elba ble erobret av franske styrker under den berømte general Leclerc. Firenze, Pisa og Livorno på den 5. armee fernt er fallt, Ancona og Rimini på østkysten er blitt erobret av greske og polske styrker. Nord for Rimini har all. tropper nådd Podalen. I Alperne har amerik. tropper trengt inn i Italia fra vest.

I Danmark er de fleste fabrikker som arbeider for tyskerne blitt ødelagt ved dristige sabotasjehandling. Det Danske Frihetsråd, som står over alle danske motstandsbevegelser, leder den danske motstand som tyskerne, tross den vildeste terror med clearingmoord etc., ikke har kunnet knekke. Ved St. Hansdager proklamerte Frihetsrådet streik, tyskerne led nederlag og måtte trekke det beryktede danske Schalburgkorps ut av byen. Men forholdene har ikke bedret seg siden. Den ene fabrikk etter den andre er blitt tatt, jernbanebinjer kuttet over og båter senket. Skuddveksling hører til dagens orden og tusenvis av dansker er blitt arrestert, over 15 000 har flyktet til Sverige.

I Norge antok ikke kampen slike åpenlyse voldsomme kamper men motstanden har vært like intens under overflaten. Over 25 000 nordmenn er flyktet til Sverige og ca. 15 000 nordmenn sitter arrestert i Tyskland og Norge. I løpet av sommeren og høsten er store mengder tysk olje og bensin blitt ødelagt ved brann, tsmt ut eller blandet med sukker. Flere av de viktigste tyske industrier i landet er blitt ødelagt ved sprenninger. I de siste dager har tyskerne gått til massearrestasjoner over hele landet, særlig i Vamsos, Halden og Hønefoss. Men motstanden øser under overflaten. Hvis stillnet rader er det bare "før stormen".

Slik er i store trekk tyskernes stilling foran nederlaget. Nazistene samler seg til det siste desperate forsvar. De har alt og vinne, intet å tape og kommer til å kjempe en fortvilet kamp.

DEA FORSKJEMMELIC HOLD bringer vi idag en rekke artikler av almen interesse. Disse artikler, som berører både krigs- og etterkrigsproblemer, ber vi våre lesere være behjelpelig med å spre i videst mulige kretser da vi ikke har anledning til å gi utgaven et så stort opplag som de vanlige aviser. Det kan bli av en viss betydning at man andelig står godt rustet til å møte de kommende begivenheter, hvordan enn disse kommer til å arte seg. Krigen farer hardt fram overalt, den fysiske og psykiske påkjenningen blir ofte så stor at man har vanskelig for å se større på tingene, man mister oversikten, henfaller til mistro og blir stående tvilrådig overfor nye oppgaver. Våre fiender må stadig stive seg opp med gamle forslitte fraser, med fanatisme, med åpenbar løgn og med forvridde kjennegjenninger. I så måte står vi demokratietts venner uendelig bedre rustet. Med alle våre fell behøver vi dog ikke å frykte sannheten og fri opplysning, selvom sannheten ofte sier oss meret som er trist og vondt, arbeider den tross alt for oss, ikke mot oss. Det ligger i sakens natur at diktaturet aldri kan lære av dumhetene som begås fordi det er forbudt for de fleste å peke på dem. Slik forholder det seg ikke med demokratiet. Man skal bare aldri la seg forlede til å tro at demokratiet er noe skrap fordi om det til tider finnes mange demokrater som ikke holder mål. Og - demokratiet skal aldri være noe stillestående og grumset - noe som er godt nok som det engang er. Folket kan og skal holde demokratiet klart og friskt strømmende ved stadig å vise interesse og ved å øve saklig kritikk der ens samvittighet tilsier.

Under okkupasjonen er vi blitt berøvet meget. Men så lenge våre undertrykkere ikke har berøvet oss evnen til selvstendig tenkning er vi på offensiven, våre fiender på defensiven, andelig sett. Og and er ingen liten faktor i harde tider. Det vet vi, det har vi sett, det har vi selv erfart og følt. Hvis nødsårene har vist oss på dene ene side hvilke ulykker egoisme og sneversyn kan føre til og på den annen all det gode som kan bygges opp ved kjærlighet og toleranse, står vi godt rustet til å fortsette kampen mot andsfrihetens fiender til seiren er vunnet over dem. Og vi vil vinne evnen og få energien som skal til for å omstille våre tanker og gjerninger fra nedrivning til gjenoppbygning, fra hat til kjærlighet, fra krig til FRED.

Red.

NORGES FRIGJØRING.

Den allierte overkommando har meldt at også frigjøringen av Norge nærmer seg. Det er dem som har oppfattet dette som et varsel om invasjon, men hverken ordvalg eller sund fornuft gjør en slik slutning berettiget. Overkommandoen reper selvsagt ikke planene for en eventuell invasjon i Norge. Vi gjør nok derfor rett i fremdeles å regne med disse 3 mulighetene: 1) Alliert invasjon, 2) Tysk kapitulasjon og 3) Tysk evakuering.

1) Alliert invasjon. Det er klart at en invasjon ikke kan gjennomføres av de norske styrker alene. En invasjon av Norge må gjøres av allierte tropper hvor de norske styrker inngår som en del, og de norske landstyrker vil sandsynligvis bli i sterkt mindretall. Vi skal huske på at det har vært lagt størst vekt på utviklingen av vår marine og vårt flyvåpen mens de styrker som "syns" mest ved en besettelse, landstyrkene, er kommet mere i bakgrunnen. De norske landstyrker er på langt nær store nok til å ta opp kampen mot ca. 200 000 tyske soldater som står i Norge idag. Når Finland er evakuert vil tallet sandsynligvis komme til å øke betraktelig.

2) Kapitulasjon. Det er tenkelig, men ikke sandsynlig, at de tyske tropper i Norge kapitulerer før en almindelig tysk kapitulasjon finner sted. Vi kan regne med en samtidig kapitulasjon over det hele. Vil norske styrker da alene kunne overta Norge? Nei, også i dette tilfelle er det nødvendig med langt større styrker enn dem vi rår over utenfor landets grenser idag. Selv med den kontingent norske "politistyrker" som utdannes i Sverige strekker ikke norske krefter til. En kan ikke stole på tyskerne. Selv om de kapitulerer, kan de legge feller for de allierte styrker som kommer til landet. Utslagene av den tyske desperasjon er uberegnelige. Landgangsstyrkene må derfor gå fram med forsiktighet og de må være sterke nok til å slå ned alle tyske forsøk på kamp. Selv om de militære sjefer holder ord, kan isolerte tyske avdelinger operere på egen hånd. Og vi har faren for vopnet motstand fra Gestapo, hirden og andre desperate NS grupper. Det er sandsynlig at Wehrmacht i tilfelle kapitulasjon inn i intill videre vil bli pålagt å opprettholde ro og orden, men et slikt krav til Wehrmacht er ikke det samme som at den vil og kan gjøre det. Vi må ikke la oss narre av den disiplin de tyske soldater hittil har vist oss. En slagen hær er ikke det samme som en hær som "seirer på alle fronter". Den allierte overkommando er ansvarlig for at tyskerne i hele Europa er under kontroll og vil ikke ta sjansene på at den tyske Wehrmacht er istand til å opprettholde ro og orden i Norge inntil avvepningen kan finne sted. Det vil være alt for risikabelt å overlate denne store oppgave til de fåtallige norske styrker alene. Selv i tilfelle av tysk kapitulasjon må gjenbesettelsen i noen menn ligne en militær landstigningsoperasjon - og ta sin tid. De allierte må unngå bråk fra tyskerne ved å sikre seg utgangspunkter for besettelsen, men en kan regne med at de troppene som sendes er knapt tilmalt og vil komme i persjoner. Det blir heller ikke nødvendig med så store styrker som til en invasjon, for da velger de allierte tidspunktet, i tilfelle kapitulasjon velger tyskerne det. Transportene til alle de områder som skal besettes kan ikke ligge ferdige på minuttet. Hovedoppgaven blir å få full kontroll over Tyskland, og et så perifert område som Norge, må komme i annen rekke.

3. Tysk evakuering. Ved tysk evakuering av Norge vil situasjonen til en viss grad bli lik den som oppstår ved kapitulasjon - med de unntak som følger av at storkrigen går sin gang. Også i dette tilfelle vil tyskerne selv velge tidspunktet, og de allierte må handle uten å kunne ligge klar på startstreken. De må avgjøre om de vil nøye seg å "følge etter" tyskerne eller påskynde flukten. I begge tilfeller reiser det seg spørsmål om sik-

ring av baser - sjø og/eller luftbaser - til bruk for de fortsatte operasjoner i og utenfor Norge.

Vi må altså gjøre oss fortrolig med en besettelse av Norge uansett hvilken utgang det tyske herredømme får. Det vil ta noen tid å "avvikle" et så stort antall tyskere. Det er nok å nevne transportproblemet. Men våre allierte vil ikke bli stående i Norge lenger enn høyst nødvendig, de har andre oppgaver i tiden framover. Overkommandoen i kronprins Olavs hender og en korrekt holdning fra det norske folk skulde være garanti for et godt samarbeide med våre allierte i den tid besettelsen varer.

I DEN FØRSTE FASE AV OKKUPASJONEN ble den civile motstand stort sett organisert innenfor de enkelte yrker. Dette var en naturlig følge av at tyskerne og deres norske håndlangere prøvde å gjøre yrkessambandene til sine redskaper i nazifiseringen. Hvert yrke kom derfor til å føre sin egen kamp etter sine spesielle retningslinjer. Denne organisasjonsform hadde sin store verdi. Medlemmene av yrket kjente hverandre, de visste hvilke menn var best skikket til å lede motstanden, de var bundet sammen ved gammel solidaritet, og de visste hvor langt en kunne gå. Men den faglige oppbygning av hjemmefronten hadde også sine farer. Kontakten mellom de enkelte yrker var ikke alltid den beste, og noe av den gamle laugsånd snek seg inn i vår kamp. Folk aksepterte de paroler som gjaldt deres eget fag, mens de følte seg langt mindre forpliktet av dem som var rettet til hele det norske folk. Etterhvert som kampen skiftet karakter og hovedvekten ble lagt på de nasjonale paroler, skapte denne innstilling ofte de største vanskeligheter for hjemmefrontens ledelse. Vi vet hvor lenge det varte før f.eks. parolene om arbeidsinnsatsen trengte igjennom og ble følt som bindende.

I de siste månedene har krigen rykket oss nærmere inn på livet, og den innsats som nå kreves, er i større monn enn før en krigsinnsats. Dette gjelder både den passive motstand som vi hittil har ført, og den aktive som er forberedt og nærsomhelst kan settes inn. Den passive motstand går nå vesentlig ut på å hindre fienden i å utnytte vårt menneskemateriell og våre økonomiske ressurser til sine formål. Vi nekter å la oss mobilisere enten det er til krigsinnsats eller tyskerarbeid, og vi gjennomfører konsekvent den stille sabotasje i alle dens former.

Samtidig må vi innstille oss på kravene om aktiv innsats. For mange vil et slikt krav komme som en forløsning. Vi kan ikke vente, og gode nordmenn vil heller ikke ønske, at vi skal få vår frihet tilbake uten egen medvirkning som en gave utenfra. Våre hjemmestyrker står ferdig oppsatt og venter bare på signalet til aksjon. Vi vet at de hver dag håper at dette signalet vil komme, og at de da vil gjøre sin plikt. Men også de andre som ikke er militært organisert, må innstille seg på at hjemmefrontens ledelse vil sette igang aksjoner av en visse karakter enn dem vi hittil har opplevd. Våre fiender er trængt opp i et hjørne, de er desperate og kan gripe til desperate midler. I så fall må vi svare i det eneste språk de forstår. Vi kan ikke forholde oss passivt om tyskerne går til mobilisering, til massehenrettelser eller massedeportasjoner av norske borgere, til omfattende gdeliggelser av våre økonomiske verdier osv. Et våpen som i slike situasjoner kan komme på tale, er generalstreik.

Ovsrfor slike muligheter må grensene mellom yrkene falle. Idag er vi ikke arbeidere, prester, advokater, lærere osv., idag er vi først og fremst nordmenn, og vi plikter å sette inn alt, også utenfor den krets vi sedvanlig arbeider. Det er godt å følge parolene, men det er ikke nok. Hver mann må gjøre sin innsats for også å få andre til å følge dem, og han må forberede seg i tide på å kunne gjøre dette effektivt. Dette er ikke en stor handling, det er en enkelt plikt mot vort land.

FRANSK FRIGJØRING.

De alliertes strålende seir i slaget om Frankrike skyldes ikke minst det ypperlige samarbeide mellom invasjonstroppene og den franske motstandsbevegelse, både de aktive militære grupper og befolkningen forøvrig. Deres uredde, velorganiserte og disiplinerte innsats bidro i høy grad til å sette de tyske styrker ut av spill, gjorde det mulig å gjennomføre befrielsen på forbausende kort tid og reduserte betydelig dens omkostninger både i menneskelige og materielle verdier. Bortsett fra området ved selve bruhodet i Normandie, hvor det gikk sterkt ut over enkelte byer, og områdene rundt Brøst, Le Havre, Calais, Boulogne og byer i Alsace-Lorraine, kostet felttoget forbausende lite av franske liv og fransk eiendom. Det viser betydningen av en vel forberedt motstandsbevegelse i alle okkuperte land, og eksemplet fra Frankrike kan gi også oss mange verdifulle lærdommer.

På grunnlag av direktivene til den franske motstandsbevegelse og meldingene om dens innsats kan man danne seg et ganske godt begrep om hvordan det hele løp av. Straks invasjonen begynte, ble det fra den all. overkommandoen sendt ut generelle forholdsregler for befolkningen i Frankrike (som i de andre besatte land). Disse retningslinjer gikk ut på at befolkningen i første omgang skulle holde seg i ro og utføre sitt vanlige arbeid, hvis man ikke hadde fått særlige instruksjoner ad annen vei. En forhatet reising av hele folket kunne forsinke frigjøringen i stedet for å påskynde den. I et opprop fra den provisoriske franske regjering i Alger (de Gaulle-myndighetene) het det at alle franske menn var mobilisert for frigjøringskampen fra og med invasjonssdagen, men de civile ble heller ikke her oppfordret til å gripe åpent inn i kampen. De skulle ha som oppgave å sabotere i det stille, å skulle hjelpe innenriksstyrkene og de allierte fallskjermjegere og ellers sinke tyskerne dersom det var mulig.

De aktive militære styrker i Frankrike - "Armée de la Resistance" og "Le Maquis", nå slått sammen under betegnelsen "Forces Françaises de l'interieur" (FFI) - fikk sine spesielle instruksjoner, dels gjennom kringkastingen, dels direkte og hemmelig fra den all. overkommandoen gjennom de spesielle organer. Både de åpne direktiver og rapportene om FFI's virksomhet viser tydelig at hovedangrepene ble satt inn mot de tyske sambandslinjer, jernbaner, veier, bruer, lokomotiver og annet rullende materiell, oljelagre, telefon- og telegrafledninger osv. I endel tilfeller - særlig i kampens senere faser - ble det også satt inn angrep fra FFI's side mot tyske troppesentraler direkte, men det hovedintrykk man får, er at de andre styrker etter den all. overkommandoen mannskapet seg bedøvet til å forsinke tyskerne og å drepe dem og at de gjør best nytte ved indirekte handlinger.

I invasjonens første kritiske fase, da det gjaldt å sikre bruhodet og hindre at tyskerne ved å kaste fram sine operative reserver i en fart fikk drevet de allierte på sjøen igjen før de hadde fått ordentlig fobeste, spilte FFI en meget viktig rolle ved siden av og i samarbeide med det allierte flyvåpen når det gjaldt å bryte de tyske kommunikasjonslinjer og sinke framføringen av troppene på alle måter. Et viktig trekk man i denne forbindelse bør merke seg, er at alle franskmenn som arbeidet i transportetaten fikk ordre om å sabotere tyske transportør i så stor utstrekning som overhodet mulig. En kan derfor regne disse grupper av folket med til de aktive krigførende. De åpne instruksene fra general Eisenhower begynte alt selve invasjonssdagen og ble gjentatt og supplert siden. Midler å hindre tyske transportør, enten de gikk fram over hovedlinjene eller ble forsøkt presset fram over sidelinjer. FFI fikk ordre om å hjelpe til med dette arbeidet, men alle andre ble bedt om å holde seg unda og overlate arbeidet til "fagfolkene". Senere ble ordrene differensiert noe: jernbanefolk i kamposene ble således skilt ut som en egen gruppe, de skulle ikke sette alt inn på å sabotere til siste øyeblikk, men trekke seg ut av kampen og holde seg skjult slik at de kunne stå til de alliertes disposisjon så snart stødsarbeidene og fabrikkene. De skulde forsøke å hindre tyske gdeliggelsesverk og ellers forsøke å komme seg gjennom kampdagene så de kunne stå til tjeneste for de allierte etterpå.

I en senere fase av slaget om Frankrike, da bevegelseskrigen var kommet igang og de allierte gjennomførte sin store omfatningsoperasjoner, spilte også FFI's angrep på sambandslinjene en meget viktig rolle. 1) fordi de hindret tyskerne i å gjennomføre de raske troppeforflytninger som var nødvendige for å møte stadig nye trusler i flanke og rygg. 2) fordi aksjoner mot telefon, telegraf osv. sterkt reduserte effektiviteten av den tyske flyrekognosering p.g.a. underlegenheten i luften - for en stor del måtte treffe sine disposisjoner i blinde, og 3) fordi den tyske hærledelses muligheter for å få sine ordre raskt og hemmelig fram til de enkelte forband ble sterkt besåret, noe som i høy grad vanskeliggjorde et samlet, planmessig forsvar. Betydelige styrker måtte treffe sine disposisjoner på egen hånd og uten oversikt over situasjonen i sin helhet.

I en enda senere fase av kampene kom FFI's aksjoner direkte mot tyske styrker til å spille en stor rolle. Det var særlig etterat det tyske forsvar var begynt å bryte sammen. Ved å gå til angrep mot tyske nøkkelstillinger, f.eks. trafikk-knutepunkter, og besette dem, avskar ofte FFI betydelige tyske styrker fra deres retrætteveier. Likeså har det vært av stor betydning at opprensningsaksjoner (overfor både tyske avdelinger og franske quislinger) i stor utstrekning har kunnet overlates til FFI slik at de alliertes styrker ikke har behøvd å avse folk og tid til disse oppgaver, men har kunnet føre offensiven videre i fullt tempo. At franske organer de fleste steder straks har kunnet overta civil-administrasjonen har virket i samme retning. FFI's befrielse av Paris var naturligvis muliggjort ved invasjonstyrkenes operasjoner som truet med å omringe byen, slik at tyskerne alt hadde oppgitt tanken på å holde den i noe lengere tid da friskarene slo til. Men også denne aksjon er et vidnesbyrd om hvordan et okkupert lands underjordiske arme kan avlaste invasjonstyrkenes og om at resolutt handling i det rette øyeblikk både kan påskynde befrielsen og skåne såvel liv som eiendom. Et frontangrep mot Paris utenfra vil ville ha medført det mangodoublette offer.

Blandt andre oppgaver de indre styrker har løst i Frankrike og Belgia, er direkte sabotasje mot den tyske krigsindustri. Det er bl.a. meldt fra Frankrike at FFI-styrkene har spærret fabrikkene i luften flere steder, men denne side av virksomheten er ikke blitt viet særlig oppmerksomhet i kommunikør og instruksør. - Av stor betydning har det også i forskjellige tilfeller vært at friskarene har kunnet hindre tyske gdeliggelsesarbeider under reträtten (sprangning av bruer, havneanlegg osv.) på tidspunkter da de allierte tropper umiddelbart etterpå har kunnet nyttiggjøre seg dem.

Alt i alt viser begivenhetene på vestfronten hvilken betydning friskare-operasjoner i fiendens rygg kan ha under frigjøringen av et besatt land. De andre motstandsbevegelsen må ta på seg, oppveies langt av de fordeler både de allierte tropper og landets egne innbyggere har av hjelpen. Heller ikke skal man undervurdere den betydning det har for et lands selvaktelse og nasjonale bevissthet at dets egne styrker deltar aktivt i frigjøringsverket, bærer sin del av byrdene, og ikke bare mottar friheten og selvstendigheten som en gave utenfra. De franske friskarers bedrift i Paris har vel flere enn noe annet bidradd til å gjengi franskmennenes selvtilit og selvaktelse etter katastrofen i 1940 og den forsmædelse som er knyttet til navnet Vichy.

Det er grunn for oss i Norge til å legge oss disse erfaringer på sinnet. Vår time kan også snart komme. Det er enhver plikt å forberede seg så godt det er gjørlig, både fysisk og psykisk. I ventetiden gjelder det fremfor alt å vise beherskelse og i ndve overenstemmelse med ordrene fra overkommandoen, unnlate overlite aksjoner som på et tidlig tidspunkt kan avdekke organisasjonene og utsette dem for å bli revet opp. Disiplin er det første bud. Men når så dagen kommer, gjelder det, at også offerviljen er tilstede.

NÅR REGNSKAPETS DAG NÆRMER SEG.

En av byens revisorer fikk forleden besøk av en av sine ungdomsvener som han hadde mistanke om at var stripet ulv og vedkommende til enhver tid hadde søkt å gi inntrykk av det motsatte. Han sa først at han var kommet for å konsultere en regnskapseskper i anledning endel inntekter som ved "et beklagelig uhall" ikke var kommet med i bøkene. Han var nå redd for at sak n skulde bli oppdaget og at han skulle bli straffelignet. Revisoren svarte at det var en affære som sikkert kunde ordnes i normale former med ligningsmyndighetene. Denne mulighet passet imidlertid ikke herren så godt. Etter endel utenomsnakk kom det fram at inntektene stammet fra tyskerarbeide "som han selvst hadde vært tvunget til å ta". Revisoren mente at hvis han hadde vært ivunget var jo saken klar, da kunde han bare betale beløpet inn straks krigen var slutt og fremholde at han ikke hadde hatt lyst til å forene de nazistiske myndigheter denne inntekten. Og så kom da mannens

siste bekjennelse fram: At det ikke var lett å bevise at man hadde vært tvunget, og at når alt kom til alt gjerne ville beholde pengene han nå hadde fått hånd om. Han hadde planer om å utvide virksomheten etter krigen, og med disse penger var det hele kommet innenfor mulighetens grenser. Om revisoren ville gjøre ham den vennetjeneste å gå gjennom regnskapene med ham, og "behandle" dem slik at de ble uskadelige både fra et politisk og et skatteteknisk synspunkt.

Det sier seg selv at mannen ble vist døren. Men derved er ikke saken ute av verden. Mannen går sikkert sin gang videre mellom sine regnskapskyndige venner. La ham og andre likesinnede vandre rastløse om med sine dårlige papirer. La dem vente til regnskapets dag.

Men la oss også være enige om at der skal komme en regnskapets dag for slike. La oss sørge for at det ikke gror opp en eneste ny bedrift her i landet hvis kapital stammer fra nasjonal prostitusjon. Det skylder vi dem selv, og det skylder vi de gode nordmenn som har latt sine forretninger, ofte bygget opp gjennom et helt livs slit, forfalle heller enn å selge seg til landets fiender.

vVv

HJEMMEFRONTENS KAMPMIDLER.

I den senere tid har det vært ført en tildels skarp diskusjon i den frie presse om hvilken kampform den norske hjemmefront skulle bruke. Det er i og for seg et gledelig tegn at kravet om en sterkere motstand mot tyskerne her i landet er reist, men det er atskillig å utsette på den måte enkelte ytterliggående aviser har ført diskusjonen. Av og til lurar en på om en har for seg en provokasjonsavis fra Victoria Terrasse. Det er vanskelig å forstå at det kan tjene vår sak å mistenkeliggjøre de menn som helt fra krigens første dag med all sin evne har kjempet mot fienden, og det er like vanskelig å forstå at det tjener vårt land å bruke utenlandske aviser til å nedvurdere den motstand som vårt folk har ydet.

I sin agitasjon for en skarpere kampform blander de ytterliggående avisene begrepene sammen på en utiltallig måte. Partisaneringen regnes som den eneste aktive kampform, alt annet kaller de for passivitet. Den som selv har gjennomført den såkalte passive motstand vet imidlertid hvad der kreves av aktiv innsats for måned etter måned og år etter år åpent å trosse de nazistiske myndigheter, som her i landet har kunnet støtte seg til en militærmakt og politistyrke som i forhold til befolkningen har vært den største i hele det okkuperte Europa. Det er sandelig ikke på grunn av forkjørlighet for den civile motstandsform i og for seg som har gjort at alle ansvarlige ledere av den norske hjemmefront har valgt denne kampmetode. Det er bare en realistisk erkjennelse av at en åpen kamp mot de overlegne fiendtlige stridskreftene på et tidligere tidspunkt ville ha ødelagt alle våre muligheter for å kunne delta i befrielsen av vårt land - og det endog uten å kunne tilføye fienden noen merkbar skade. Men dette forhindrer ikke at ledelsen med rette kan peke på at den civile "passive" motstand i Norge har gitt betydelige resultater, og det ikke bare i den tidligere fase av kampen, men også nå, etter at "aktivistene" har hevdet at denne kampform ikke lenger har noen betydning. Den gjennomførte sabotasje mot arbeidsmobiliseringen som har vært helt effektiv siden i vår, er av langt større betydning enn sprenning av noen jernbanebruer og partisanerkrig i avsidesliggende fjelltrakter. Med god grunn kan en hevde at den linje Norge har fulgt, også militært sett har vært den mest fordelaktige.

I virkeligheten er det heller ingen skarp motsetning mellom den civile motstandsform og den militære kampform. Krigen er blitt total. Dermed kommer alle kampmidler i bruk, og det er bare et taktisk spørsmål hvilke som skal brukes samtidig. I vår kamp det siste året har en planmessig nyttet flere kampmetoder. Mens store folkegrupper har gjennomført sabotasje av arbeidsinnsats har spesielle avdelinger rettet kraftige slag mot makt-havernes tekniske apparat. Atter andre har med stort helle angrepet krigsviktige mål. Det som er skjedd er ikke blitt ledsaget av noen hastent reklame, men er ikke mindre viktig av den grunn. Det er heller ingen annen kampmetode enn den valgte som i så stort monn har kunnet få støtte hos alle lag i folket. Forsåvidt er den ekte demokratisk, fordi den lar alle etter evne få del i landets skjebne, og del i gleden ved å befri. Til "aktiv" sabotasje kreves der bestemte egenskaper som ikke finnes hos så mange. Den villo få mange tilskuere og få aktører.

Den samme linje som Hjemmefrontens Ledelse har fulgt i Norge er blitt fulgt i Frankrike, og vi ser idag hvilken betydning det hadde at de franske innenlandsstyrker ikke gikk til aksjon for tidlig. Erfaringer fra dette land bør gi oss den tålmodighet vi trenger til å vente til vår Overkommando gir oss tegn til å gå på.

Slutt kampen står nå for døren. Det er arbeidet som teller nå, ikke prat. Vi står foran den kanskje vanskeligste periode under hele krigen, den kan bli verre enn april-dagene 1940. Det er veldige oppgaver som vi har å løse, og det er nødvendig at hele folket hjelper til.

Den allierte overkommando avgjør når vi skal gå til aksjon. Vår egen øverstkommanderende har sagt at inntil videre må vi vente. Han stoler på at vi er klare når han gir signalet. Det er ingen tid å tape. Tenk over hvad du kan gjøre på din plass når slaget skal stå, og HOLD DEG I FORM.

vVv

Til ovennevnte artikkel har vi på det nærværende tidspunkt intet å tilføye. Hvis en lignende artikkel inspirert av eller direkte utsendt fra den ansvarlige ledelse for den norske hjemmefront var kommet sommeren 1943 eller i hvert fall ved årsskiftet 43-44 vilde megen diskusjon kunne vært undgått. Vi antar derfor at ledelsen selv bærer en ikke liten del av ansvaret for diskusjonen om kampmidlene.

Men la dette være som det vil. Ifølg har vi ikke anledning til å sette en baranteller. Hovedsaken er at vi stiller oss absolutt loyalt under Hjemmefrontens Ledelse og følger dens ordrer og Overkommandos ordrer til punkt og prikke i tiden som kommer. La kan det bli noe som er et for eksempel at man ut hv...

LORT MED DE STRIPETE.

Statstj.mannen 12/9-44

Vi ga i vårt forrige nr. en oversikt over de bestemmelser som tar sikte på å få fjernet fra administrasjonen tjenestemenn som etter okkupasjonen har vært medlemmer av NS eller ansatt av NS myndigheter. Et like alvorlig problem er imidlertid de tjenestemenn som har vært ansatt allerede fra før krigen, og som aldri har vært innskrevet som medlemmer av partiet, men som på annen måte har sviktet den nasjonale front i løpet av okkupasjonstiden. Vi sikter til dem som populært kalles de "stripete". (Zebrajössinger) De fleste større etater kjenner eksempler på folk som i krigens første - og for oss mest kritiske - tid lot sin opptreden diktere av ønsket om å holde en utvei åpen til begge sider. De unngikk innmeldelse i partiet, men sørget for å demonstrere sin "loyalitet" overfor de nye makthavere på en måte som skulde sikre dem belønningen i tilfelle av at nazistene fikk beholde sin maktstilling i landet. Motivet har nok i mange tilfeller vært ren svakhet - frykten for avskjed - men like ofte utilfretastillett sørgjerighet eller rett og slett pengebegjær. Disse folk har som regel allerede innkassert belønningen i form av avansement på bekostning av bedre kvalifiserte kolleger. Siden det begynte å gå dårlig for tyskerne er de imidlertid blitt mere og mere nasjonalt innstillet og idag er de naturligvis erklærte jössinger og tyskhaterer allesammen.

Som tidligere nevnt har vi - i alle fall ikke ennå - fått bestemmelser som direkte rammer disse stripete statsfunksjonærer. Imidlertid må det hevdes at de personer det gjelder i den grad har satt seg utenfor sine medborgeres aktelse og tillit at de bør fjernes med den begrunnelse at de er uverdige og usikkert til til å fortsette i offentlig tjeneste. Vi håper at det snarest mulig blir gitt bestemmelser som tar sikte på dette. Det ligger dog i dagen at vi her er inne på et meget ømtålelig evne. For det første beror avgjørelsen på en skjønsmessig vurdering som gir stort spillerom for individuell oppfatning hos forskjellige myndigheter, og videre til det faktiske bevissspørsmål vilde alvorlige problemer. Unnfallenheten kan jo ha manifestert seg på utallige subtile måter som det etterpå kan være vanskelig nok å rodegjøre for - enn si å bevise. Man må også regne med at de anklagede i mange tilfeller vil forsøke å komplisere forholdet ved å trekke inn sin opptreden fra krigens siste år. I den tid da krigens utfall allikevel var gitt, kan det nok hende at de tidligere unnfallende personer endog har ydet en aktiv innsats på den rette siden. Dessuten må man vel regne med at det etter krigen vil bli et stort behov for øvet arbeidskraft i administrasjonen, og at dette vil kunne trekke i retning av lenkfelighet overfor folk som i og for seg ikke fortjener å få beholde sine stillinger. På vegne av det store flertall av tjenestemenn som under hele krigen har stått fast på den felles front - må vi imidlertid advare mot at man vik-er tilbake for de vanskeligheter som er forbundet med en rettferdig utrenskning i den offentlige tjeneste. Vi som satt i administrasjonen i de vanskelige dager i 1940 og 1941 og var med på å danne front mot nazistenes press, vi glemmer ikke så lett hvordan det virket når noen av våre kolleger sviktet. Vi vet hvilket ansvar de unnfallende har fått at nazistene har fått det tak på administrasjonen som de har og dermed for de ulyk-ker som er påført mange av våre landsmenn. Vi vet også at enkelte statstjenestemenn som idag går omkring som store jössinger, ved sitt tidligere eksempel bærer ansvaret for at svakere og mindre "smarte" kolleger er blitt løkket til å løpe line ut. For oss som har sett dette på nært hold, vil det være en umulighet å fortsette vårt arbeide et-ter befrielsen sammen med - eller kanskje endog underordnet - folk av denne typen, folk som ikke kan betraktes annet enn som forredere. Særlig vil forholdet bli uholdbart om man tenker seg at en "stripet" tjenestemann skal få beholde en stilling som han har opp-nådd under krigen til fortjenest for andre som han ellers vilde ha stått tilbake for. Ikke bare for vår personlige ferdighets skyld, men også av hensyn til statstjenestens anseelse må vi gå inn for at administrasjonen kvitter seg med alle som under okkupasjon-en har sviktet den nasjonale front - uten hensyn til om vedkommende har vært medlem av NS eller er ansatt av nazistene.

Det er neppe tvilsomt at det samme syn er fremherskende også utenfor statstjeneste-mennenes rekke. Det vil kunne virke ødeliggende på den almindelige rettsfølelse og respekten for lov og rett om notorisk "stripete" personer skal få utøve offentlig myn-dighet etter krigen.

FREDSBEREDSKAP. En hører så ofte hvad det skal skje når "freden kommer". Da skal det spises meget og godt, da skal det kjøpes klær, da skal tyskerne sparkes ut atskillig fortere enn de kom inn, da skal nazistene få sin bekomst osv.

Det er ikke å undres over at disse tanker fyller oss. Men det er ikke så enkelt. Kampen for å vinne freden kan bli like hard og vanskelig som kampen for å vinne krigen. I den kampen er det ikke den rå brutale kraft, som verden synes å være så rik på, som teller. Her kreves det andre egenskaper. I krig er fanatiske verdifullt. Og vi har pleiet denne egenskapen under krigen. Det kan ikke nektes at den fanatiske, hatefulle og intolerante er en god soldat, og han trenger vi under krigen. Med Gestapo og lands-forredere med hele statsapparatet i sin hånd har disse egenskaper utfoldet seg helt naturlig og vi har lite gjort for å motarbeide dem. Nøktferhet og toleranse har ligget i dvale. Men disse egenskaper kan vi ikke og skal vi ikke la sove når det skal kjempes om freden. Hellig vrøede er berettiget og tiltalende, men kan ta makten fra en, fordi den greper evnen til menneskelig bedømmelse. Det er nødvendig med en omstilling i vårt eget sinn. En slik omstilling betyr ikke at man blir "realpolitiker" i ordets gamle betydning. Det betyr heller ikke at man lar krigsforbrytere og landsforredere løpe. De skal ubønhørlig stå til regnskap for hvad de har forbrutt. Og det betyr ikke at man er villig til å gi fienden fred som skaper vilkår for ny krig og nye ulykker. Men det er nødvendig å sinne tilbake til et menneskelig syn på og mot menneskers ulykke, til å se på tingene med større nøkternhet enn vi har vært vant til i de lange og tunge krigsårene. Da er vi beredt til å vende tilbake til normalt liv, og da kan vi vinne freden.

vVv

russiske delegasjon er kommet til enighet om forslag til en fredsorganisasjon. Det britiske forslaget går ut på å opprette en forsamling av "representanter for alle fredselskende nasjoner, bygget på prinsippet om fullstendig likestilling". Videre skal det opprettes et råd, med få medlemmer. Ved siden av representanter fra stormaktene skal rådet også ha noen periodisk utnevnte delegater for andre stater. Forøvrig skal det skapes effektive midler til bilagging av tvister, bl.a. en internasjonal domstol. Disse punkter er i full overensstemmelse med det amerikanske forslag. Amerikanerne foreslår at rådet skal kontrolleres av de 4 store. Det understrekes at USA ikke har planer om noe verdensdiktatur av de 4 store, men mener at forsamlingen som skal ha med representanter for alle nasjoner, bør ha begrenset myndighet. Denne forsamlingens oppgave skal være å støtte rådet når "dette krever at alle land deltar" for å gi rådets handlinger virkning. Rådet skal ha 4 permanente medlemmer (de 4 store) plus 7 andre. Det skal i første rekke være ansvarlig for fredelig bilagging av internasjonale tvister og for nasjonenes sikkerhet. I spørsmålet om forholdsregler mot aggresjon må de 4 permanente medlemmer være enige og det må dessuten være flertall i rådet.

Det er åpenbart at drøftelsene på dette stadium skal behandles med diskresjon og mere eller mindre løst uttalelser fra ansvarlige kretser er selvsagt ikke ment som bindende tilsagn. Hva det synes å være et sikkert resultat av drøftelsene i Washington er dette: Tanken om et Nasjonenes Forbund opprettholdes. Forbundets organer blir rådet og forsamlingen. Rådet beherskes av de 4 store. Spørsmålet om de små staters representasjon i rådet er ennå ikke avklart. Rådets formeste oppgave er å avverge aggresjon fra stridbare stater. I forsamlingen er alle nasjoner med. Dens funksjon er temmelig uklar, men det synes som om den vesentlig er tildelt en rådgivende oppgave. Videre synes det å være enighet om opprettelse av en internasjonal domstol, mens tanken om en internasjonal politistyrke er helt oppgitt.

Spørsmålet om det denne gang skal lykkes å skape en god varig fred avhenger for det første av enighet og godt samarbeide mellom stormaktene og for det annet av et godt forhold mellom stormaktene og småstatene. Løsningen av det første spørsmålet er en absolutt betingelse for en varig fred. Løses det første spørsmålet, men ikke det andre, vil det kanskje kunne skapes en forholdsvis varig fred, men ingen god fred, m.a.o. ikke virkelig fred. Lykkes det å løse begge spørsmål, vil freden bli god og varigere.

Det samme punkt i forholdet mellom stormaktene er forholdet mellom Sovjetunionen på den ene side og Storbritannia og USA på den annen. På tross av det gode samarbeid under krigen er det neppe tvil om at Sovjet fremdeles er meget mistenksom overfor vestmaktene. Storbritannias og USA's nektelse av å godkjenne det nye Russland etter forrige krig, utestengningen fra Folkeforbundet, ignoreringsen av Russland ved Münchenavtalen osv. er nok ikke glemt. Og en vet ikke om omvurderingen av Russland i England og Amerika vesentlig er et krigsfenomen, det er igjen meget avhengig av om modifisering av det russiske syn på mange områder er av taktisk eller prinsipiell natur. I tillegg til de sterke interesse-motsetninger det alltid vil være mellom stormakter kommer altså også de ulike livssyn. Men tross motsetningene tyder alt på at et samarbeid mellom stormaktene fremover skal kunne lykkes. Vi synes å være god og det er det avgjørende. Moskva-konferansen og konferansen i Teheran var kraftige steg i den riktige retningen.

Det er naturlig at det er det annet spørsmål, forholdet mellom stormaktene og småstatene som ligger de små nasjoner mest på hjertet. Men en må ikke glemme at et godt forhold mellom stormaktene imellom er en absolutt betingelse for fred. Småstatene må derfor av all makt søke å jevne ut motsetningene mellom stormaktene. Og de små nasjoner har sikkert også store muligheter som bølgebrytere hvis de lar sin utenrikspolitikk bestemmes av dette syn. Den første betingelse for at småstatene skal kunne bidra til å løse denne oppgave, er full suverenitet. Intim tilknytning til en bestemt stormakt må også unngås hvis dette går ut over en annen stormakts interesser. Det er langt viktigere at det oppnås enighet og etableres et godt samarbeid med de store enn at de små får være med i drøftingen av en fredsorganisasjon fra første stund. Dersom stormaktene på dette tidlige stadium ønske å drøfte en fredsorganisasjon alene for lettere å komme til enighet og legge et bedre grunnlag for videre drøftinger på bredere basis, bør de små nasjoner ingen innvendinger reise mot denne fremgangsmåten. Skulle 50-60 stater delta i disse preliminerende drøftelser ville sjansene for enighet være uhyre små. Det er fallt en rekke uttalelser fra ansvarlig hold som går ut på at de 4 stormakter ikke har til hensikt å utøve noe diktatur over de små stater. Roosevelt og særlig Hull er vel de som sterkest og oftest har gitt uttrykk for dette. En tale 6. novbr. 1943 uttalte Stalin at Sovjetunionen sammen med sine allierte skulle hjelpe Europas folk med å opprette sine stater og gi dem full rett og frihet til selv å velge sin statsform. Sovjetunionen skulle være med på å opprette et varig økonomisk, politisk og kulturelt samarbeid mellom Europas folk, et samarbeid som er basert på gjensidig tillit og hjelp. Eden har uttrykkelig sagt at det ikke er fare for noe stormaktsdiktatur og Churchill har gitt uttrykk for det samme. I beslutningen fra møtet i Teheran mellom Roosevelt, Stalin og Churchill heter det at de representerte makter "komme til å søke samarbeid og vente hjelp fra alle land, store og små, likesom være egne i hjerte og sinn ønsker å rydde ut tyranni og slaveri, undertrykning og kakaxaxa intoleranse". Det skulle være klare uttrykk for vilje til samarbeid og til respekt for de små lands rettigheter. Det er rimelig og riktig at de små stater har vært på vakt overfor de store men det synes ikke å være noen grunn til å mistenkeliggjøre stormaktenes arbeid for å skape grunnlag for en virkelig og varig fred.

Ved en lunch i den utenl. presseforening i London den 7. juni i år uttalte kong HAARON: "I den nye organisasjon skal alle stater, store som små, spille sin rolle, men vi må bli spurt og vi må delta i beslutningene og ikke stilles overfor fullbyrdede fakta. Vi er dog rede til å la de store statene spille den rolle som de har rett til". Kong HAARONs syn er det norske syn på saken. Det blir sikkert delt av alle de små landene, og skulle ikke komme i motsetning til stormaktenes interesser. Blir den nye fredsorganisasjon bygget på slike premisser, skulde det være godt håp om en varig fred.

London-nyheter etc.
VESTFRONTEN: Brit. tropper har innledet en stor offensiv i Nederland og trenger fram mot Hertogenbosch. Kanad. styrker har erobret Brescens og Fort Frederick Hendrick på sørsiden av Sheldemunningen. Tyskerne kan ennå bombardere innseilingen fra Øya Vlissingen men de 10 000 tyskere på de nederlandske øyer trues med å bli avskåret. Knutepunktet Eschens på den belg-nederlandske grense er befridd. På den sørlige del av Vestfronten avanserer den 7. amerik. arme langs Marne-Rhin kanalen og har stermet Dieuz øst for Nancy. Ellers fortsetter oppladningen langs hele fronten.

Aachen er på all. hender ble det meldt lørdag, d.v.s. det lille som er igjen av den gamle tyske by med 160 000 innbyggere. Hele byen er fylt av støv og ruiner og man antar at ingen annen by noensinne er blitt så herjet som denne. Da de all. sendte sitt ultimatum til den tyske kommandant i Aachen var det flere hundre civile tyskere som henstillet til ham å overgi byen. Han bare le av dem. Gestapo arresterte allesammen og henrettet halvparten av dem "til skrekk og advarsel". 10 000 fanger ble tatt i Aachen.

LUFTFRONTEN: Natt til fredag angrep 1 000 brit. fly Stuttgart, München og Wiesbaden. 9 fly gikk tapt. Fly fra sør angrep fredag Regensburg og München i Tyskland, Brunn i Tsjekkoslovakia og Milano i Italia. Søndag herjet 1 100 amerik. fly byene Ham, Münster Hannover og Braunschweig uten at ett fly gikk tapt. En stor britisk styrke bombefly var også på vingene i dagslys igår. Natt til idag angrep store brit. bombefly Hamburg og mål i Vest-Tyskland. Heller ikke denne styrke mistet noe fly. Hverken igår eller natt til idag var noen tyske fly oppe for å møte angriperne.

ØSTFRONTEN: Såvel finske som russiske tropper har nådd den norske grense i nord under forfølgelsen av de retirerende tyskere som har brent Rovaniemi og mange andre finske steder. Kraftige flyangrep mot de 3 norske byer som ligger nærmest fronten har foranlediget masseevakuering herfra. Det meldes at i Kirkenes er det bare 400 igjen, i Vadsø ingen og i Vadsø 200.

I Ungarn er Debreczin blitt erobret og over 11 000 fanger blitt tatt. Framrykningen fortsetter og en rekke bebodde steder er befridd. Fra sør har russerne nådd Baja ved Donau. I Beograd er restene av den tyske garnison blitt utslettet og en omringet styrke sør for byen er også blitt likvidert, 9 000 falne lå igjen og 8 000 fanger ble tatt. I nærheten av Nish har jugoslaviske styrker erobret flere viktige strategiske punkter. Tito har forøvrig meldt at havnetyen Dobrovnik ved Adriaterhavet er på patriotenes hender. Fra russisk side foreligger det ennå ikke noen meldinger om framrykningen i Østpreussen.

SYDFRONTEN: De all. presser seg langsomt fram på veien fra Rimini til Bologna. En viktig høydestilling 24 km. sørøst for byen ble stormet igår. På Adriakysten har polske styrker nådd fram 30 km. nord for Rimini. 100 000 tyskere forsvarer Bologna.

I Hellas er Lamia 160 km. nord for Athen befridd sammen med Øya Lemnos og hele Kykladegruppen. Den greske innenriksminister har opplyst at 2 000 greske landsbyer er blitt brent av tyskerne under okkupasjonen m.a.o. over 200 000 hus. 450 000 grekere er døde av sult foruten alle de tusener som er fallt som direkte offer for terroren.

DET FJERNE ØSTEN: Amerik. tropper har steget iland på Leute i Filipinerne. Idag meldes at de allerede har erobret 2 flyplasser på Øya og at framrykningen langs det 30 km. brede bruhode fortsetter. 7 jap. lastebåter meldes senket. General Mac Arthur meldte at forsyningsproblemet blir vanskeligere og vanskeligere for japanerne. Ennå har de ikke maktet å yte virkelig motstand ved noen av de all. landstigningsoperasjoner. Den fillipinske president, Osmena, vendte tilbake sammen med landstigningsstyrkene. Det merkeligste ved hele operasjonen er at den i det hele tatt kunne foretas etter de japanske seirsmeldinger forleden. Antagelig står det nå i de japanske aviser at amerikanerne har svømt fra Hawai med sablene i munnen. For skip har de jo ikke flere igjen av

IDAG ER DET 2 ÅR SIDEN EL ALAMEIN slaget begynte, vendepunktet i krigen mellom de vest-allierte og Tyskland.

DEN FRANSKE HANDELSFLÅTE vil etter krigen bli drevet av staten, blir det meldt fra Frankrike idag.

TYSKERNES PROPAGANDA om sult og nød i de befriddede land er latterlig. I Frankrike er man fullt klar over at hensynet til krigen går først og vi i de ennå besatte land burde mere enn noen andre kunne forstå og sette pris på at leveransene til de all. hærer går foran alt annet. Tyskerne lærer aldri. Idag kunde de like godt slutte med utgivelsen av aviser for den saks skyld.

SPANIA: Det meldes at fransk-spanske friskarer har befridd 4 byer på grensen mellom Frankrike og Spania i hard kamp med Francostyrker.

DANMARK: Voldsomme russiere foregår i København. Overalt kan man se de seiludsdekkede tårer kjøre fullgattet gjennom byen og hundrevis av dansker er satt inn i Vestre Fængsel eller sendt direkte til konsentrasjonsleir.

ITALIA: Tyskerne har erobret tilbake Simplon og Lille St. Bernhard passet. Tusenvis av italienerne som frykter en ny krigsvinter har flyktet over til Frankrike og Schweiz.

Fra Hjemmefrentledelsens håndgruppe:

Vi sendte for kort tid siden ut en advarsel til de bønder som driver med svartabør. Nå er advarslens tid forbi. Oppkjøpere for tyskere, svartebørshandlere, alle som i det hele tatt ågrer med mat og klær, vil heretter bli ravngett i krinkasting og aviser, og etterpå vil de få et elverlig oppgjør med norske domstoler.

Vi må derimot tilrå mest mulig hjelpeaksjoner, og vanskelig som ernærings-situasjonen nå er for store deler av befolkningen og så påkrevet som det er at flest mulig kan skaffe seg litt matvarer ekstra for å kunne legge opp et lite matforråd, og det hastet med å gjennomføre dette. Det er ikke meningen at matvaren skal gis bort, men det må under ingen omstendigheter for husholdningsprodukter: Kjøtt, smør m.v. tas mere enn en og en halv gang produsent-maksimalpris, og for planteprodukter: Grønnsaker, poteter, m.v. ikke mere enn detaljprisen fra forretninger.

Den almindelige faste arbeidstokk i industrien, de fastlønnede funksjonærer i bedriftene, såvel som i offentlig tjeneste og flere andre, har ingen lønnsbedring fått siden før krigen, og kjemper med økonomiske vanskeligheter. Det er først og fremst disse som skal hjelpes, men hvad slags hjelpeaksjoner blir det når du tar mange ganger førkjøpsprisen for dine varer. Et salg som f.eks. forutsetter 7 kr. pr. kg. for sauekjøtt er ingen hjelpeaksjon, men svartabør. Landet krever idag din innsats som et solidarisk medlem av det norske folk!

Hjemmefrentledelsens håndgruppe.

PROSTITUERTE BLADLUS: Fra flere hold har vi fått en mild kritikk for uttrykket "prostituerte bladlus", en betegnelse vi brukte om noen persener i "Nasjonen" og 2 andre aviser. Vi kan medgi at uttrykket var galt valgt forsåvidt som det kanskje er noe for svakt. Det man gjerne tenker seg ved prostitusjon er det mange undskyldninger for men det vil føre for vidt å komme inn på dette her.

Men hvad kan egentlig sies til forsvar for menn som overgir seg til fienden uten å hevde sin rett, uten å gjøre noe forsøk på kamp? Vi husker så altfor godt april-dagene 1940 og glemmer aldri det inntrykk enkelte menns undfallenhet og beredvillighet til å løpe fiendens krend, gjorde på oss. Det hjelper lite om man nå er blitt av de aller ivrigste jössinger og som en redaktør vi har hørt om, pleier omgang med personer hvis navn har en god klange i nordmenns ører.

Landeforrederske, prostituerte bladlus burde det derfor ha stått. De ferrådte sitt land og selgte seg selv for å beholde sin stilling. Red.

DEN FRIE PRESSE blir ofte klandret for at den navngir nordmenn som har opptrådt mindre korrekt under okkupasjonen. Vi synes at det er rart at dette skal bebreides oss da disse saker alltid skaffer oss en mengde ekstra-arbeide. Noen ekstraprovisjon for antall navngitte får vi såmen ikke. Derimot blir det gjort oss klart at vi har tatt fuldstendig feil, at den navngitte bestandig har hatt Norges vel for øye, at han har handlet i god tro osv. Og slik kan det ofte se ut, men da glemmer vi ett: Norge er i krig. En handlemåte som i fredstid er så åpenbart fornuftig og all right, er i krigstid ofte gal selv om ens subjektive og objektive skjønn går i en annen retning.

Vi har alle det hensyn å ta at vår oppførsel og vår virksomhet ikke må være slik at fronten brytes av den grunn. Uten å ville gå redaktør Rottenikken i nåringen må vi av og til feste oppmerksomheten på feretølsler som etter vår mening er uriktige. Det hele kan synes idiotisk fra et samfunnsmessig, fra et økonomisk, ja ofte fra et norsk synspunkt. Vi er i krig og vi gir ikke ut frie aviser for å skaffe tilveie rent underholdningsstoff. Vi gjør det ene og alene for stadig å feste oppmerksomheten på krigens problemer og innskjerpe nødvendigheten av det ene som fører til seir: Kamp, kamp og atter kamp. Red.

KATASTROFEN I LAKSEVÅG: Den skolen som ble rammet av en bombefulltreffer var blitt frigitt av tyskerne snau 14 dager før angrepet. De norske luftvernmyndigheter fra rådet meget bestemt at skolen skulle tas i bruk igjen da den lå alt for nær den tyske ubåthavn. Men det nazistiske skolestyre ignorerte advarslen og bestemte at skolen skulle benyttes. Blødet kløber først og fremst ved deres hender og vi kan vente oss meget lignende i tiden framover.

OSLOS GATER LÅ BADET I LYS forleden aften. Et tysk fly med delvis "norsk" besetning hadde fått beslag på peilingsapparatene og for så mulig å vise det vei til flyplassen ble Oslo fullstendig opplyst. Ryktene begynte, som rimelig kan være, å svirre. Noen trodde at det var fred, andre at kjemperassien skulle foretas. Flyet styrtet imidlertid ned i Telemark. Blandt de omkomne var sønn av "generalmajor" Martinsen.

MEDISINALDIREKTØR ØSTREM blir av og til oppsøkt av folk som anmoder om reisetillatelse til Sverige for å få en eller annen spesialbehandling. Andragendet blir alltid avslått ledsaget med et foredrag om hvor unyttige disse folk er i motsetning til frontjempene. Herr Østrem undler imidlertid aldri å ta 10 kr. i honorar for visitten.

Siste nytt nederst side 4.

UTENRIKSMINISTER TRYGVE LIE, JUSTISMINISTER TERJE WOLD OG MEDISINALDIREKTØR KARL EVANG, LEDSAGET AV DEN SVENSKKE MINISTER HOS DEN NORSKE REGJERING, BECH FRIIS, KOM ETTER INNBYDELSE AV DEN SVENSKKE REGJERING, TIL STOCKHOLM LÖRDAG. DE FLOY FRA ENGLAND MED ET-AMERIKANSK FLY FÖRT AV BERNT BALCHEN. I DEN NORSKE LEGASJON I STOCKHOLM HAR DE ALLEREDE HATT ET MÖTE MED SVERIGES UTENRIKSMINISTER, GUNTHER.

MÄN ANTAR AT MÖTET STÄR I FORBINDELSE MED OPPRETTENSEN AV NORSK ADMINISTRASJON I FINMARK OG TILTAK FÖR Ä MOTVIRKE DEN ÖKENDE TYSKE TERROR I NORGE.

WESTFRONTEN: Kanad. tropper har erobret Bergen op Zoom. Den 2. brit. armé har befridd Breda og står i utkanten av Rosendal og Tilburg. Fronten i Nederland går nå fra Bergen op Zoom over Breda - Tilburg, like det for Hertogenbosch, nordover til Lech ved wagingen, östover like sør for Arnhem til grensen, derfra söder langs denne 10 km., derpå langs Maas til Wansum, rett söder over til litt vest for Roermond, over Ubach til Eschweiler mellom Aachen og Düren. I Belgia er tyskerne avskåret i en løkke ved Brescens (som tyskerne gjenerobret i forrige uke) på Sheldemunningens sörsida. Den tyske härledning står nå overfor det vanskelige problem ä före de manglende panserstyrker til vestsiden av den britiske kile i Nederland. Hvis dette ikke lykkes vil de tyske styrker i Vest-Nederland komme i en meget utsatt stilling. Kanad. har utvidet bruhodet ved Beverlandkanalen og slått tilbake tyske motangrep mot östre flanke.

ÖSTFRONTEN: Stedene Buhelm, Lillebekken, Stönga, Veines, Munkälven, Angelfjell og Naiden i Finmark er befridd av russerne som også har senket en tysk 5000 tonner, flere andre skip og 2 tyske destroyere i Varangerfjorden. Tyske försök på ä landsette tropper i ryggen på russerna mislyktes totalt. Russiske marinestridskrefter har bombardert Vardö og Vardöhus. De russiske og finske tropper trekker ringen om de tyske styrker i Ivalo, tyskerne sine støttepunkt av betydning i Finland, tettare sammen. Tyskerne trekker seg tilbake langs veien Ivalo-Kamsjök.

Tyskerne har rekvirert over 90% av de norske fartöyer i Nord-Norge. Som följä berav t tror det med ä bli en fryktelig ernäringskatastrofe i Finmark. Alle lastebiler i Troms og Finmark er også rekvirert og tyskerne har forsterket vaktene på Ofotbanen.

I Latvia er en ny tysk retrett innledet. Ved Gumbinnen i Östpreussen rasar det voldsomme kamper mellom store styrker på begge sider. Over 900 tyske tanks er blitt ödelagt bare i dette avsnitt i löpet av den siste uken. Nordvest for Warszawa har russene erobret Jablona og 2 andre steder. Byen Upshörod, 24 km. fra grensen til Slovakia. og Ungarn er blitt stormet. Ved Donau er ä nye steder blitt befridd.

SÖRFRONTEN: Heftige tyske motangrep 13 km. sør for Bologna, slått tilbake. Ellers meldes bare om patroljevirkosomhet på grunn av de elendige värförhold. Titestyrkene har befridd den viktige havneby Split (Spalato). Hele kystströkningen mellom Sibanik og Dubrovnik er hermed rensat for tyske tropper.

I Hollas har britiske styrker, stöttet av greske patrioter, fått kontakt med de retirerende tyske trepper 65 km. fra den jugoslaviske grense. Tyskerne ödelagger havneanleggene i Saloniki.

LUFTFRONTEN: Lördag rettet britane krigens största angrep mot Köln med myriader av tunge bombefly. Ödeläggelsene skal väre helt enorme. Nätt til söndag var Mosquitos 2 ganger over byen og flyene observerte mange store bränder etter lördagens angrep.

Nätt til söndag foretok tunge britiske fly et nytt angrep mot UBÄTSKÖRENE I BERGEN. Tidlig söndag morgen var andre britiske fly på vingene og bombet "Tirpitz" et sted like i närheten av Tromsö dit den er flyttet i siste uke. Minst en fulltreffer med 6 tons bomb gikk igjen inn på slagskipet. De britiske fly måtte gjennomföra en rundtur på 4 000 km. för ä gjennomföra angrepet. Russiske fly har angrepet Budapest og ödelagt 70 tyske fly på en flyplass langt inne i Ungarn.

DEN NEDERLANDSKE REGJERING har forbeholdt seg rätt til ä kräve visse tyske omräder som erstatning för den nödige skada tyskerne har voldt i Nederland. Skadene går langt ut over det som er militärt nödvendig. Den nederlandske regjering vil dog vente med ä fremsette sitt öndelige krav inntil det nederlandske folk selv kan uttale seg.

FINNLAND: De tyske ödeläggelser i Nord-Finland är forferdäliga. Det ser ut som om tyskernes raseri i särdeleshet retter seg mot kulturminnesmerker. Säldeles är kirken i Rovaniemi jövnat med jorden og det i närheten beliggende minnesmerke över falne under krigen i 1918 är blitt slätt istykker, av den ödeläggelseslyst, melder den finske avis Lapin Kansä. Alle bruer över Kemielva är grundig ödelagt. Skjebnens ironi mä man vel kalde det när man hörer at den överste bro blev sprengt nettop i det öyeblikk ä tysk tog passerte. Både toget og broen blev sprengt i små betur og eksplosjonen var så voldsom at hjulpar fra toget blev slängt över 200 mtr. vekk fra eksplosjonsstedet.

De forbindelsene nå er meget därlige har man i Finland ennä ikke oversikt över de totale ödeläggelser og rekkevidden av de tyske herfjinger. Men all sympati som Tyskland måtte ha hatt i Finland är borte på grunn av den helt nödige gjennomföra av den brante jords taktikk. Tyskerne har skutt 5 civile finner, derav 2 gutter på 16 år.

FINMARK: Johan Lie og Lippestad har värt i Nord-Norge för ä organisere evakueringen av civilbefolkningen. Det förste nazi-pampen gjorde vär ä kaste ut en hel del mennesker fra deres leiligheter i Tromsö för ä skaffe plass til seg selv.

DET FJERNE ÖSTEN: Byen Carigara på Leyte erobret. Svak japansk motstand. Flyangrep på jap. mål på Mindanao og mål i Hollandsk Ostindia.

Jöslagene i siste uke bragte japanerne de största nederlag de har hatt under hele krigen. Ialt 35 krigsskip blev senket, antagelig senket eller skadet meldes fra Mac Arthurs hovedkvarter. Helt den japanske flätsstyrke som försökt ä försöre Surigao-strödet mellom Leyte og Mindanao, bestående av 2 slagskip, 2 store kryssere, 2 lette kryssere og 10 destroyere, blev fullstendig tilintetgjort. Ikke et skip kom seg vekk.

Täki erkjenner merkelig nok USA ä överlegenhet. Iross de "stone framganger" ved Formosa og Filipinerna är fremdeles 2/3 av de amerikanske hangarskip intakte, erklärte avisen Tokio Shimbun sist mandag.

NAZISTISK PROPAGANDA I AKTUELL BELYSNING.

Under okkupasjonen har våre hjemlige nazister etter fattig evne prøvet ethvert middel i sin propaganda for å vinne det norske folket for sin oppfatning. Lokketoner og skremslar har gått hånd i hånd. Når er bare skremslene tilbake. Selv NS har innsett at det ingenting mere er å lokke med. Alt settes inn på å skape "bolsjevikskrekkl".

På samme måte som Frankrike og Belgia er befridd av egne og allierte tropper, vil det samme skje her. Vår egne styrker er på langt nær tilstrekkelige til å løse denne oppgaven alene. Det var derfor nødvendig å få en avtale med våre vestallierte om alle de spørsmål som reiser seg i forbindelse med besettelsen. Ugså i forholdet til vår

Stallerte, Russland, var de samme problemene aktuelle. Vi citerer general Hansteen: "At en overenskomst av denne art er sluttet også med våre venner russerne, har sin praktiske bakgrunn i at det eksisterer en menneskefront. Kommer tyskerne denne fronten ville det være helt berørende på de taktiske forhold i øyeblikket, om russerne synes de må følge tyskerne et stykke inn på norsk territorium. Man kan vel ikke forlange av russerne at de skal stoppe ved Grense-Jakobselv eller Pasvikelven, hvis tyskerne sjenerer dem fra den andre siden, og vi ikke selv allerede er der for å ta oss av dem. Det er i full overensstemmelse med folkeretten, om russerne da fortsetter innover norsk område, samtidig som det også er i vår interesse at de fordriver fienden, og dermed oppstår, om annenbeskjeden må settes nettop behovet for å regulere forholdet mellom deres militære og våre myndigheter på stedet".

Den militære utvikling som general Hansteen forutsetter i den ovenfor citerte tale av 14. juni i år, er nå blitt aktuell. Såde hjemme og ute vakta de avtaler regjeringen inngikk i mai alminnelig tilfretshet særlig fordi det ikke voldte noen vanskelighet å komme til enighet. Forholdet mellom de alliertes øverstkommanderende og norsk administrasjon ble klarlagt og norsk suverenitet sikret.

VVV

FLUKTEN FRA AT.

Det er ingen grunn til å skjule at stemningen på hjemmefronten våren 1944 var nok så matt. 4 års tysk okkupasjon hadde tatt på. Den siste vinteren var hard, med massearrestasjoner og opprivning, særlig av den frie presse. Den 15. mars sendte Hjemmefrontens ledelse ut det første opprop om streik mot AT. Det var mange gode bergere som stolet over dette skrittet. AT hadde blitt en fast institusjon. Det var strenge straffer for å unndra seg tjenesten. Den nazipåvirkning guttene ble utsatt for ble ansett for ubetydelig, og guttene var for gode jøssinger til at den bet på dem. Det var ikke uvanlig resonnement at det var for mye å risikere på en liten sak.

Slik så imidlertid ikke Hjemmefrontens ledelse det. Nazipåvirkningen i AT var blitt mere og mere merkbar. Men hva som verre var: Naziledelsen hadde i løpet av etterjulsvinteren avgitt flere hemmelige tilbud til tyskerne om mobilisering av flere årsklasser norsk ungdom. Ett av tilbudene - Rilianse - ble kjent. Andre steder hadde tyskerne gått til tvangsmobilisering etter hvert som landene kom i frontlinjen. I et sånt øyeblikk ville store leirer med norsk ungdom under NS-befal være en dødelig fare for landets fremtid. Det måtte forhindres, koste hva det koste ville.

Arbeidet med å vekke folket ble satt i gang og resultatene begynte straks å vise seg. Det ble uto i AT kretser. Quisling rykket til hjelp, og dementerte i alle landets aviser kategorisk at det ville bli noen ekstraordinær innkalling. Straks var

defaitistene på ferde: nå hadde Quisling offentlig erklært at det ikke ville bli mobilisering. Han hadde skilt seg tilbake. Vi bu notere seiren og blåse av aksjonen. Hvis det mislyktes ville parolenes autoritet lide ubetydelig skade. En så naiv oppfatning av nazileter vant imidlertid ikke gjenklang hos de ansvarlige, og aksjonen ble fortsatt med full kraft. Den norske hjemmefront tok det største løft den til dags dato hadde tatt. Hver eneste at gutt ble påvirket, foreldre likead. AT befalet fikk alvorlige advarsler, de av dem som ikke ville miste alle muligheter i det Norge, måtte snarest komme seg unna tjenestokort for framtidig skulle skje, gikk de aktive Hjemmestyrker til aksjon mot endel av ATs registreringskontorer. Ruller og arkiver ble sprengt og brent. Makthaverne grep til desperate tiltak og vek endog ikke tilbake for skyting.

Det har naturligvis vært vanskelig å få full oversikt over fremmøtet. I enkelte strøk som Øvre Telemark og Hallingdal var streiken nesten 100%. I Oslo og enkelte andre steder var så resultatet godt. Stort sett synes streikprosenten å ha ligget på 25-30. Et sånt resultat av en masseaksjon under slike forhold er det all grunn til å være fornøyd med.

Siden da registreringen av de 3 årsklasser kom begynte flukten fra AT for alvor. Den nazistiske centralledelse har etter masseflukt til Sverige av AT-befal og menige måttet slå fullt retrett for å helde stumpene sammen. Nazipropaganda i leirene ble innskrenket til det minst mulige, ja nesten forbudt. Guttenes skjulte nesten som de ville. Våpen skulle bare orukes til forsvar mot "sabotører".

Naziorganisasjonen AT er ferdig. Hjemmefronten har knekket den uten å bruke våpenmakt og vårtap har vært minimale. Og hav mere er, kamper har gjort ende på mistotet, og gitt oss pågangsmot og seirsvilje til de dyster som foretar.

VVV

FRA HJEMMEFRONTENS LEDELSE.

Vi har nettop fått vite at fienden skal gå igang med drastiske tiltak for å knække motstandsbevegelsen i Norge. Vi må være forberede på razziaer, avsperringer, arrestasjoner og terror i hittil ukjent omfang. Enkelte steder er angrepet allerede begynt, og hovedoffensiven er forestående.

Den norske motstandsbevegelsen lar seg ikke knække. Men situasjonen er alvorlig. Vi må be skikke vårt hus og holde hodet klart. Ved omtanke, kald beregning og disiplin skal vi bryte angrepet.

Vi har gitt følgende dagsordre:

1. Legg omhu og arbeide i dine forsiktighetsforanstaltninger. Ta ingen unødvendige chanser. Saken krever modig innsats, men dumdrighet er fiendens forbundsfelle. Uforsiktighet og tankeløshet kan få de alvorligste følger for landet. Den uforsiktige kommer ikke bare seg selv.
2. Skriv minst mulig. Brenn overflødig papir og idag. Gå minst mulig rundt med hemmelige papirer på deg. Når du gjør det, gjem dem godt.
3. Oppbevar alt hemmelig stoff slik at fienden ikke finner det ved husundersøkelse eller razzia. Rett på dette idag.
4. Alle navnelister er forbudt. Tilintetgjør dem med det samme.
5. Snakk ikke til noen utenforstående om ditt arbeide i hjemmefronten; ikke din beste venn ikke din kone. Gjør dette til regel fra idag.
6. Pass ditt eget arbeide og bland deg ikke opp i andres. Vær ikke nysjerrig. Det gjelder å vite minst mulig.
7. Se deg før. Fienden kan sitte på vakt der du venter å finne en medarbeider. Forviss deg på forhånd om at alt er klart.
8. Gå i dekning når det er fare for at du kan bli tatt. Bli der til faren er over, husk at fienden alltid slår til med det samme.
9. Du som står utenfor det aktive hjemmefrontarbeide må tie stille med det du tilfeldig får vite. Det er din plikt.

HJEMMEFRONTENS LEDELSE.

UTDRAG AV ØKSNEVADS TALE 29/10-44.

Til Kirkenes sendte tyskerne russiske fanger, til Kirkenes sendte de norske lærere. Navnet Kirkenes fikk en egen klang over hele verden. Slaveskipet "Skjærstads" reise med lærerne viste oss nule rulleviden av den tyske kultur. De russiske fanger ble fraktet på samme vis. Jeg husker godt et skarpt fotograf som jeg i sin tid så av hvordan de tyske vektere mishandlet de russiske fanger. Vi har en overveldende mengde av slikt bevismateriale som engang vil komme til nytte.

Durfor virker megalomansen om frigjøringen av Kirkenes som en oppreisning. De tyske styrker vil ikke bli sluppet ut av vårt land før de har lagt våpnene ned. Norge tjener som rottefalle for tyske soldater. Prestisjehensyn forbyr som alltid korpoalen å trekke vekk sine styrker før det er for sent. De av tyskerne som ønsker å komme seg unna må komme østover. Den tyske soldat løper en stor personlig risiko og legger nye byrder på seg land og sin slekt hvis han deltar i de ødelæggelser og plyndringer som måtte bli foretatt i tiden framover. Det er ikke min tanke at Gestapo og SS vil ta fornuften fangen. De vil komme til å løpe linen helt ut som de fødte forbrytere de er. Men jeg tenker meg at Wehrmacht ikke bare består av kujoner som lar seg bruke til hvad som helst. Det går for hver dag opp for flere tyskere at de engang må stå til regnskap, ikke overfor Himmelen, men overfor en befridd verden.

I Paris er de første dommer over forrederer fullt. En mengde avisutklipp ble lagt frem på rettens bord for å vise hvordan den anklagede, Juarez, i sin avis hadde støttet alle tyske planer og forsvart at tyskerne i visse tilfeller tok gisler. Slik vil vi gå frem i Norge, også om ikke lenger. Alt vil bli nøye undersøkt og de anklagede vil få full anledning til å imøtegå alle anklager for det er sandheten som skal fram. Den tid er ikke langt borte da disse folk, som hittil har følt seg sikre bak de tyske bajonetter, ikke har sønt å støtte seg til enn sitt rulleblad som nordmann.

Kirkenes ble regnet for en "uindtagelig" festning. Det falt allikevel. Aachen fikk valget mellom utslettelse og kapitulasjon på hederlige betingelser. Først kom utsløttelsen og siden kom kapitulasjonen uten betingelser og de få overlevende måtte vandre til fangeleirene. Tyskerne må huske på at Luftwaffe ikke lenger kan yde noen beskyttelse. Krigsmarinen hverken tør eller kan gjøre noe. Krigsproduksjonen er på sterk retur. Tyskland er idag langt svakere enn det var ved disse tider i 1918 og de allierte er mye sterkere både relativt og kvantitativt. Her ble Tyskland må dele Aachens skjebne hvis det ikke går seg i tide. Lederne i 1918 hadde en moralsk mot til å innrømme å komme nedlagt i møte. De nåværende ledere ønsker bare å vinne tid for seg selv mens de tyske soldater skal dele "Tirpitz" skjebne.

Imens arbeider våre NS folk flittig videre for oss makt som har omgjort verdensene i vårt utenriksdepartement til torturkamre for Gestapo. Til det siste vil quislingene fortsette det arbeide som har befestet deres renommé som den sletteste og usleste svart av forrederer som tyskerne har måttet ta til takke med i noe land.

I DAGSORDREN FRA HJEMMEFRONTENS LEDELSE

PÅ SIDE 2 ER DER FØLGENDE TRYKKFEIL I PUNKT

2: Det skal stå: Husk at fienden ikke

alltid slår til med en gang.

GESTAPO HAR ARRESTERT OVER 2000 NORDMENN

PÅ LITT OVER 2 UKER. Man påberøper seg ikke lenger anklager for politisk virksomhet. Det ordier seg rott og slett om å ta gisler i et hittil ukjent omfang. Særsomt omfatte har arrestasjonene vært i Trøndelag, Hedmark, Bøkerud og Østfold.

Her i Oslo er en rekke kjente menn arrestert som gisler, deriblandt direktør G. Jahn ved Statistisk Centralbyrå, direktør Schelderup på Spikervekret og ekspedisjonsjef N. Schol i Næringsdepartementet.

Som et gledens budskap midt i all sorgen kommer meddelelsen om at professor Francis Bull endelig er sluppet ut fra Grini etter mere enn 3 års opphold.

I Drammen har også Gestapo vært påferde og har arrestert mange kjente menn og kvinner, rådmann Egil Blakstad, kjøpmann Rolf Berg, Dr. fru Wiborgh, fru h.r. advokat Seeberg (enken etter h.r. adv. Seeberg som kom ved "Westphalens" forli) E. Kiøsterud, fru E. Sæche for bare å nevne noen. Vi har bragt i erfaring at enkelte av de arresterte siden er blitt løslatt.

I Forrige uke hjemsokte tyskerne så og si hvert hus i Krokstadelven, Mjundalen, Høkk sund og Vestfossen på Eiker. Ifølge ubekreftede meldinger er ialt 9 personer blitt skutt ned av de øvernervøse og brutale nazister. Som påskudd brukte tyskerne at de var ute etter våpen og radiosendere men hovedhensikten er nok den samme som alltid, å spre skrekk i befolkningen.

Det går neppe tvil om at de tyskere som er igjen her i landet, ca 200 000 i tallet, nå innreder seg på å bli her til slutt kampen om Tyskland er over. For en tid siden var det tegn som tydet på en evakuering i stor stil, i hvert fall av Gestapo og SS, men en eller annen kontrordre er tydensynlig blitt gitt.

Reichsstat har forlatt Norge og har overtatt en stilling i Himmlers stab. Fehlis har flyttet fra "sin" villa på Holmenkollen, og som den fødte kjeltring han er, har han rott og slett stjålet med seg de rekvirerte møbler. Hans nåværende bopel holdes hemmelig. Terboven sitter gjemt i sitt luksustilfluktstede la Berchtesgaden på Skaugum. I Bærum bygges det bunkers i mengder overalt hvor tyske offiserer er samlet. Over hele landet flytter tyskerne sammen i adskilte bydeler som forsvuldes til sterke militære støttepunkter. Tyskerne opptrer også stadig mere brutalt og utfordrende - man merker det best på den stadig økende skytning ved hver minste anledning.

Et tysk lager på Ringnes Bryggeri ble sprengt i luften for en tid siden. Lageret besto av bensin, olje, flydeler og andre uerstattelige krigsforbindheter. Kussius metallverksfabrik på Bryn, som lager landminer og granathylser for tyskerne, har også vært hjemsokt av patrieter. På Lilleaker Skole intraff en voldsom eksplosjon i et tysk lager.

Biskop Buggrav fylgte 66 år den 25. okt. Vi er sikre på at det er mange som ønsker at han snart får komme tilbake igjen fra "landflyktigheten". Buggrav tilbringer sin fødselsdag på sin hytte i Asker under Staps vennlige beskyttelse. Vi sender ham vår varmeste hilsen med de eldgamle ord: "Han har elsket rettferdighet og hatet urettferdighet, derfor lever han i landflyktighet".

VVV

DET ENGLSKE HJEMMEVERN SKAL OPPLØSES

den 1. novbr. i år etter vel 4 års tjeneste. Herved frigjøres ca. 1 mill. mann til de regulære styrker.

ORGANISERT GERILJAKRIG holder på å blusse opp i hele Spania. Hittil er operasjonene særlig blitt konsentrert i Galicia, Estremadura og Andalusia. Tett ved den spanske franske grensen, i traktene ved republikken Andorra har spanske maquis-styrker erobret Alos, Orsote og Anfan i Lerida-prov. De spanske maquisstyrkers mål er "med vold å befri Spania for forredere, styrte Franco-regimet og danne en nasjonal enhetsregjering." Måtte det lykkes for dem å feie Spania ren for Mussolinis og Hitlers spanske lakeier.

DANMARK. Gestapo har under den siste ofensiven mot den danske Hjemmefronten søkt kontakt med Dansk Frihetsråd under følgeligende av at de ikke lenger kunne opprettholde "ro og orden" i landet med sitt eget "polit". Visesjefen for Gestapo, Hoffmann, svga et høytidelig løfte om fritt leidefor en representant for rådet men Frihetsrådet avsa og foreslo istedet et møte mellom Hoffmann og en utsending fra rådet i MALMÖ. Dette gikk ikke tyskerne med på. Under førnyet løfte om fritt leide avtaltes siden en lunch mellom Hoffmann og fhv. statsadvokat for spesielle anliggender, Troels Hoff. Under lunchen ble Troels Hoff arrestert.

I den siste uke ble 19 patrioter og 9 tyskere skutt under razziaer og ved attentater. Ialt 10 000 dansker sitter nå arrestert, medregnet de deporterte jøder og politifolk. Redaktør Kai Holbech i Berlingske Tidende ble alvorlig såret under et angrep Gestapo foretok mot hans leilighet forrige lørdag.

Det danske politis reservelager av bensin på 1 mill. liter er blitt tatt av tyskerne og sendt til Tyskland.

TIL FINNLANDS KREDIT må det sies at Finland var det eneste av de nazitilsluttede nasjoner som motstod all påtrykning og nektet å berøve sine jødiske medborgere eiendommen og de rettigheter de hadde i hushold til forfatningen.

UTGIVEREN AV DEN TYSKVENNLIGE avis

Aujourd'hui er blitt dømt til døden i Paris som kollaboratør. Under forhandlingene bevisste Jurez flere ganger, Han forklarte at han kjente seg helt uskyldig ettersom et samarbeide med tyskerne ikke kunde betraktes som en forbrytelse etter våpenstillstanden i 1940. Retten kom imidlertid til et annet resultat. Lommen ble appellert.

2 QUISLINGER DØMT TIL DØDEN i Belgia.

Det gjelder 2 av de mest kjente samarbeidsmenn. Begge har gjort seg skyldige i grove krigsforbrytelser.

PORT WINSTON kaltus det store ferdigmonterte havneanlegg som ble benyttet under invasjonen i Normandie. For første gang har britiske aviser offentliggjort bilder av dette kjempemessige underverk, dette pirkbølgebryter og pontonsystem som "havneanlegget" består av. Det er 3 km. langt og 1.5 km. bredt. 865 000 tonn betong, forsterket med 30 000 tonn stål, ble anvendt til bygningen av dette uanstående anlegg som kunde ta imot skip på opp til 7 000 tonn.

TAKTIKKEN FRA NORMANDIE anvendes tyvensynlig påny i Holland. Ennå er gang synes det som om von Mezel er blitt overlatt av den allierte strategien på samme måte som von Kluge ble forvirret og ble helt i villrede overfor Montgomerys framstøt og skinangrep i Normandie, hvilket sluttet med den totale tilintetgjørelsen av tyskernes 7. arme.

DET ER MED INDERLIG GLEDE, uttalte amb

sador Morgenstjerne, vi hører etterretningene om russernes befrielse av de første deler av Norge. Våre tanker går først og fremst til våre landsmenn som må tåle krøns byrder ennå en gang forat vi skal få komme hjem til et fritt land. Våre tanker går også til våre allierte russerne. I o 3 år har vi fulgt deres halvebdige kamp mot overfallsmennene.... Så snart situasjonen gjør det mulig vil norsk-administrasjon norsk frihet og norsk rett bli innført i befriede områder. Våpenbroddskapet med russerne vil ytterligere befeste de vonnake bånd som binder oss sammen med vår store allierte i Øst. Begivenhetene på fronten vil være en spore for oss til å gjøre vår ytterste i krigens siste fase, sluttet M

NAMSOS ER EN ILLEGAL organisasjon re et opp. Det er et avskrekende eksempel hvordan man ikke skal drive illegalt arb. Denne organisasjon er fra begynnelsen av oppbygget av tyske agenter. Den har mott våpen fra et "engelsk" fly, som i virkelheten har vært et kamuflert tysk. Et av medlemmene i organisasjonen ble arrestert ved årsskiftet 1942-43, og han ble hjulpet til å rømme av av tyskernes norske agent. Organisasjonens medlemmer har ikke vært klar over den virkelige sammenheng for i disse dager. Det er blitt sendt varsel til medlemmene flere ganger, men disse har trukket å tro på agentene og ikke på de folk som kom med advarslene.

I SVERIGE FINNES over 165 000 flyktning av alle nasjonaliteter. Av dem er det bare 165 tyske desrtører og 160 danske og norske quislinger. Disse siste holdes i en leir forat ikke skikkelige nordmenn skal få lus på kroppen av å være sammen med de

70 FRANSKMENN ble befridd fra et fengsel i Amiens i februar i år ved et dristig RAF Mosquitoangrep. Kontakt med franske hjemmestyrker var ordnet i forveien hvorved lastebiler og klær sto ferdige en bestemt natt. I en forrykende snestorm gjennomførte så flyverne angrepet. Den første bombe drepte mange av de tyske vaktene i vaktstuen som på forhånd var nøye avmerket. Den neste bombe traff muren hvorved noen av fangene ble befravet. De følgende bomber brøt 4 huller i den ytre fengselsmur som fangene kunde flykte gjennom. 30 fanger fant døden enten ved å bli begravd eller skutt av tyskerne, men sådan hadde vært dem viss i alle tilfeller.

SISTE NYTT I I

De allierte har framgang langs hele den nederlandske front. 40 000 tyskere er på flukt nordover mot de gjenværende bruer over Maas. På Beverland har de allierte tatt 4000 tyskere til fange og erobret byen GÖÜS. Tyske kanonstillinger på Øya Walcheren er blitt kraftig bombardert av tunge britiske fly og bragt til taushet. Disse batterier har sjenert skipstrafikken til Antwerpen. Da polakkene rykket inn i byen Breda hadde tyskerne plyndret byen fullstendig. Alle civilpersoner som viste seg på gaten ble franset ringer, ur og andre verdisaker.

Det foreligger ingen nyheter fra Finmark. I Ruthenia har russene befridd det viktige jernbaneknutepunkt Cap. I Ostpreussen har russerne utlettet mange tyske eliteavdelinger til siste mann. Tyskerne kjemper som besatte.

I Hellas har britene erobret Kopsane, 9 km. nordvest for Saloniki. Bulgaria har undertegnet våpenstillstandsforholdene i Moskva.

Ialt 58 jap. krigsskip er blitt senket under de siste sjøslag eller skadet, deri 2 slagskip, 4 hangarskip, 4 tunge krysser, 3 lette kryssere og 10 destroyere. Amerik har mistet ialt 7 krigsskip, derav 3 dest

Londonyheter etc. 4. årg.

VESTRONTEN: Etter en hurtig framrykning, rykket franske og amerik. tropper fredag inn i Strassbourg. Kampene i byen fortsetter men den største delen av den er på de all's hender. Mellom Rhinen og Vogeserne strømmer franske og amerik. tropper vestover og tyskerne er på vill flukt mot de 3 gjenværende bruer over Rhinen. Harde kamper foregår i nærheten av den store bre ved Kehl hvor en kette all. avdelinger har trengt over Rhine og inn i Tyskland. Baverne er befridd. I dette avsnitt fortsetter også framrykningen

Den 3. amerik. arme har utvidet sitt framstøt mot Saar ved å rykke over grensen på et nytt sted nordøst for Thionville. Et vel dig ammunisjonslager i Kaiserslautern er blitt virkningsfullt bombardert av det taktiske flyvåpen. Særlig harde kamper foregår på den nordligste del av fronten sydøst for Aachen og mellom Geilenkirchen og Jülich der tyskerne på en 35 km. bred front har konsentrert 12 feltdivisjoner mot fløyene av Montgomerys og Hodges armeer. Den 2. britiske arme har rykket fram og befridd 3 landsbyer i nærheten av Venlo og tatt 2000 fanger. Kampen om selve Venlo er gått inn i sin siste fase.

Selv om den hurtige framrykning i Alsace har påkaldt oppmerksomheten mest de siste dager, legger ikke den all. overkommand skjul på at det mest avgjørende slag raser 3st for Aachen i hjertet av Sigfriedlinjen. Likesom tyskerne utkjempet slaget om Frankrike i Normandie, utkjemper de nå slaget om Tyskland på slettene mellom Maas og Rhinen.

LUFTFRONTEN: Natt til lørdag Berlin angr. av all. Debbefly, likeså Linz i Østerrike. Natt til søndag Mosquitos over Nürnberg og mål i Vest-Tyskland. Søndag angrep store styrker et oljeraffineri utenfor Hannover og mål i nærheten av Sislefeld og Hama.

ØSTFRONTEN: Russerne erobret knutepunktet Katvan n.Ø. for Budapest og har slått tilbake kraftige tyske motangrep hvorved 1 200 tyskere og ungare ble drept og over 1 000 tatt som fanger. Nye steder i Øst-Russland befridd. Usel ruses for tyske tropper. En tysk krysser skadet utenfor Åya.

Reuters Moskva-korrespondent meddeler at den røde hærs vinteroffensiv stå før døren. Den vil nok ikke forbli uten virkning på tyskerne som er så hardt engasjert i vest.

SØRFRONTEN: All. tropper nåd Faenzas forsteder. Tyskerne er blitt tvunget til å oppgi terrang øst og nord for olva Montone. Sørfør Bologna er en viktig høyde og Monte Belvedere stormet. Havnebyen Cattaro i Montenegro befridd. Brit. og russiske trop per opererer i intim kontakt i Jugoslavia.

DET FJERNE ØSTEN: Store amerik. flyangrep mot industrimål i selve Tokio. Angrepet kom helt overraskende på japanerne. Flyene møtte derfor ingen jagermotstand og luftvern-iloen var meget svak. Av en konvoy undsetningstropper til Leyte ble 3 av 4 transport skip senket. 4 000 japanere fant døden i bølgen. Ialt har japanerne tapt mere enn 15 000 mann i kampen om Leyte.

Brit har rykket 19 km. fram i Burma og er derved kommet inn på japansk besatt område på flere steder. 4 japanske divisjoner er i den siste tid blitt totalt utslatt i Burmas jungler.

BELGIA: En rekke personer ble såret under sammenstøt mellom et veldig demonstrasjonstog og politist i Brussel natt til søndag. Demonstrantene forlangte at regjeringe Pierlot skulde tre tilbake fordi den ikke har tatt seg tilstrekkelig hardt av de strikete, hvorav en mengde ennå befinner seg på

frifot, til stor forbitrelse for befolkningen. En av lederne for demonstrasjonstøget uttalte at regjeringen Pierlots handlemåte hadde slått en kløft mellom regjering og folk som det var blitt unødig å slå bro over.

FINNLANDS STEMME: Finsk kringkasting formidte søndag tyskernes herjinger i Nord-Norge i bl.a. følg. ordelag:

"Det nordligste Norge legges øde, ca. 250 000 mennesker drives vekk fra sine hjem uten å få ta med seg mere enn de kan bære. Den tyske råskap nær her nye høyder uten at man kan forstå hva de tror å vinne ved sine tiltak. Den tyske hærledning må drives av en vanvittig ødeleggelsestrang og turer fram i blind, sanseløs ondskap.

På grunn av forholdene har ikke det finske folk fått noe klart bilde av situasjonen i Norge siden okkupasjonen. Først nå fatter vi bekkvigen av den tyske utplyndring av Norge, først nå kan vi forstå nordmennenes kamp... Med all sin beredning og planlegning glømmer tyskerne helt å ta i betraktning at oppgjøret dag engang kommer. Det oppgjøret kan ikke bli billig".

Det var harde ord fra en tidl. alliert.

ØKSNEVAD, søndag aften: Siden Svartedauen er det ingen annen ulykke som kan sammenlignes med den som nå overgår Norge ved den store tvangsforflytning sørover. Til forlystelse for Himmler og til det tyske felks evige skam drives tusener på tusener av nordmenn, hver eneste en mot sin vilje, fra sine heimsteder, hvor de bare har ventet på befrielsen

FINMARK: Nazistene har gjort et stort nummer av det "russiske drap" på vararepfører Haugen i Sørvaranger. Sannheten er at nazisten Haugen ble overlevert til de norske myndigheter og hans sak ble prøvet ved norsk rett.

NYTT FRA NORGE: Nord for Charlottenberg kunde man forleden fra svensk side høre skudd fra den andre siden av grensen. Forklaringen var følgende: 3 tømmerkjørere som heldt på å lasse tømmer på en bil ble plutselig angrepet av en tysk patrulje helt uten grunn. 2 av karene ble skutt ned, den tredje kom seg over grensen. Vi innregistrerer hendelsen som en et tegn på tysk nervøsitet og uforståelig råskap.

De evakuerte fra Nord-Norge blir under transporten nærmest behandlet som fanger, fentuller en av nordlendingene til oss. I Nordland hindret hirdfolk på flere steder flyktningene i å snakke med befolkningen.

Commandos har rettet et kraftig slag mot tyskernes skibsfart. Flere skip beliggende ved Aker og Nylane ble sterkt skadet ved brander og eksplosjoner, deriblandt Wilhelmsens "Taiwan" og 10 000 tonneren "Schleswig". Aker er uten strøm da transformatoranlegget er sprengt. Porten til tørrdokken er også blitt ødelagt.

På Alnabru og Lillestrøm har også commandos vært på ferde og ødelagt stillverkene ved sprenninger. På den ene stasjon hadde karene med høytaleranlegg hvorved folk ble advart mot å nærme seg stedet.

65 av de norske studenter vendte tilbake fra Tyskland torsdag. 2 av dem var alvorlig syke. De øvrige deporterte studenter er sendt til Graz i Østerrike. Stemningen blandt såvel de hjemvendte som de forflyttede var og er utmerket. Mater har vært god idet de fikk 35 krøst. Behandlingen streng, men rettfærdig. Hjemreisen for de 65 tok 9 døgn. Den siste delen av turen gikk med et 10 000 tonn treppetransportskip fra Aarhus, ellers fyllt med bare 16 års rekrutter. Skipet ble utsatt for fåangrep i Skagerrak og måtte ty inn mot svenskekysten innen det stakk over til Norge.